

Riigikogu majanduskomisjoni istungi protokoll nr 205

Tallinn, Toompea ja videosild

Neljapäev, 17. september 2026

Algus 14.00, lõpp 15.13

Juhataja: Marek Reinaas (esimees)

Protokollija: Maria Haas (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Mario Kadastik, Rene Kokk, Tõnis Mölder, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi

Komisjoni ametnikud: Eve-Ly Kübard (nõunik-sekretariaadijuhataja), Mari Tänav (nõunik), Kristiina Reinfeldt (nõunik)

Puudusid: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Mart Maastik ja Reili Rand

Kutsutud: justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta (1.-3. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi õiguspoliitika osakonna intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talituse nõunik Natalia Mäekivi (1. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi õiguspoliitika osakonna tsiviilõiguse talituse nõunik Alexandra Kööp (2. päevakorrapunkt);

Päevakord:

1. Vabariigi Valitsuse algatatud konkurentsiseaduse muutmise seaduse eelnõu (926 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud võlaõigusseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (uue tarbijakrediidi direktiivi ülevõtmine) eelnõu (947 SE) esimese lugemise
3. Ülevaade Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloomeplaanidest majanduskomisjoni valdkonnas
4. Info ja muud küsimused

1. Vabariigi Valitsuse algatatud konkurentsiseaduse muutmise seaduse eelnõu (926 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Liisa-Ly Pakosta sõnas sissejuhatuseks, et Euroopa Liit (EL) on vastu võtnud mitu otsekohalduvat määrust. Otsekohalduvate määruste rakendamisel on siseriikliku regulatsiooni peamine eesmärk määrata kindlaks pädev asutus ja selle ülesanded. Käesoleval juhul on pädevaks asutuseks Konkurentsiamet ning eelnõuga täpsustatakse ameti ülesandeid. Ettevõtjatele ja ka teistele EL-i partneritele peab olema õigusselge, milline on Eestis digiturgude määruse ja välisriigi subsidiumide määruse puhul praktiline töökorraldus.

Natalia Mäekivi lausus, et detailsemalt on eelnõu seotud Euroopa Komisjoni (Komisjon) võimalike menetlustoimingute toetamisega, juhul, kui need Eesti territooriumil peaksid aset leidma. See on mõlema määruse puhul pigem vähetõenäoline, arvestades, et fookuses on väga suured ettevõtted. Digiturgude määruse puhul puudutab regulatsioon eelkõige tehnoloogiaettevõtteid, kes kvalifitseeruvad pääsuvalitsejateks, samuti nende tütarettevõtteid ja filiaale. Välisriigi subsiidiumide määruse puhul peaksid kolmandast riigist tulevad toetused olema väga suured selleks, et Komisjon asuks neid kontrollima. Samuti peaks ettevõtjate käive olema väga kõrge. Eesti ettevõtjad ei ole üldjuhul nende määruste peamine sihtrühm ega tõenäoliselt ka ettevõtjad, kelle suhtes Komisjon menetlusi läbi viiks. Samas ei saa välistada, et nad võivad konkreetsetes olukordades olla menetlusaluste ettevõtjatega mingil viisil seotud, nt äriklientidena. Sellisel juhul võib Komisjon leida, et Eestis on vaja teatud menetlustoiminguid läbi viia, nt läbiotsimine ja teabe nõudmine. Antud olukorras peab Eesti olema valmis Komisjoni vastu võtma ja neid toiminguid toetama. Kuna kontaktpunktiks määratakse Konkurentsiameti, siis nemad käivad edaspidi Komisjoniga vajadusel kaasas, viibivad menetlustoimingute juures ja taotlevad vajaduse korral ka politsei kaasabi. Viimast juhul, kui ilmneb, et ettevõtja ei soovi mingil põhjusel uurimistoimingule alluda. Seega politsei koostöö on samuti eelnõu sisuga seotud. Lisaks võib digiturgude määruse puhul olla asjakohane Komisjoni tehtavate turu-uuringute toetamine. Juhul, kui Eesti puhul on vaja läbi viia täiendavad analüüsid või uuringud, siis seda saab teha Konkurentsiamet, seega antud pädevusnorm on samuti eelnõu osaks. Ühtlasi näeb digiturgude määrus ette võimaluse anda siseriiklikule konkurentsiasutusele pädevus algatada menetlus juhul, kui on alust arvata, et ettevõtja on määrust rikkunud. Kuigi selliste juhtumite esinemine Eestis on pigem ebatõenäoline, on eelnõuga loodud vastav pädevusnorm, mis võimaldab Konkurentsiametil menetlus algatada ning anda see seejärel edasiseks menetlemiseks üle Komisjonile. Lisaks on eelnõus paar tehnilist muudatust, mis ei puuduta otseselt eelnevalt räägitut, kuid tekkisid kooskõlastusringi raames ja nende eesmärgiks on teatud sätteid täpsustada, et konkurentsiseadus Eestis korras oleks.

Kristina Šmigun-Vähi küsis, kas kõnealune eelnõu puudutab veel mõne seaduse muudatusi.

Natalia Mäekivi vastas, et muudatused puudutavad ainult konkurentsiseadust.

Urve Tiidus lausus, et eelkõneleja tõi välja, et välisriigi subsiidiumide määruse puhul peaksid toetused, mis võivad kolmandalt riigilt tulla, olema väga suured selleks, et Komisjon asuks neid kontrollima ja uuris, kui suur summa olema peab. Lisaks küsis kõneleja, millal tekib vahetu sunni kohaldamise vajadus.

Natalia Mäekivi vastas, et välisriigi subsiidiumide määruse järgi tähendab suur subsiidium vähemalt 50 mln eurot ja ettevõtja käive peab samal ajal olema vähemalt 500 mln eurot kolme eelneva aasta jooksul. Rääkides vahetu sunni rakendamisest, siis see tähendab eelkõige olukordi, kus Komisjon soovib ettevõtja juures viia läbi läbiotsimine, kuid ettevõtja ei luba ametnikel siseneda. Sellisel juhul ei saa Komisjon ega Konkurentsiamet jõuga sisse tungida ja ainus võimalus läbiotsimise läbiviimiseks on politsei kaasamine, kellel on riiklik pädevus osutada vahetut sundi.

Liisa-Ly Pakosta lisas, et erisus tulenebki üksnes sellest, et Komisjon saab nüüd teha uurimist. Kui Eestis juhtub selline olukord, et Konkurentsiametil on vaja koguda tõendeid, siis see on Eestis juba reguleeritud. Seega muudatus on pigem tehniline, mitte sisuline.

Marek Reinaas uuris, et kui rahvusvahelised digiturul toimetavad ettevõtted rikuvad Eestis konkurentsiseadust, siis kuidas saaks Komisjon sellest teada ja kuidas saaks uurimise neile üle anda.

Natalia Mäekivi vastas, et üldjuhul toimub kõik kaebusepõhiselt ehk kas konkurent või tarbija esitavad kaebuse.

Marek Reinaas küsis, et kuidas lahendatakse olukord, kus kodanik kaebab, et digiettevõtte tegelevad Eestis kõlvatu konkurentsiga.

Natalia Mäekivi lausus, et kui kõne all on uurimistoimingud ettevõtte suhtes, siis neid viiakse läbi riigis, kus asub nende peakontor. Juhul, kui ettevõttel on ka Eestis kontor ja kui on alust arvata, et tõendid asuvad siin, siis oleks kirjeldatud olukord praktiliselt võimalik. Pigem tehakse rahvusvaheliste suurettevõtete puhul läbiotsimisi seal, kus reaalselt paiknevad nende kõige suuremad asutused, mitte riikides, kuhu nad oma teenuseid suunavad.

Urve Tiidus tundis huvi, millised on lähimad riigid, kellel võib seaduse rakendamise vajadus tekkida.

Natalia Mäekivi lausus, et seaduse riigisisene rakendamise vajadus võib tõenäoliselt tekkida nt Iirimaa või Saksamaal. Küll aga ei ole ühegi riigi puhul välistatud, et uurimistoimingud osutuvad vajalikuks, kuid mõne riigi puhul, kus asuvad teatud suurte ettevõtete peakontorid, on see tõenäolisem.

Otsustati:

1.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Marek Reinaas (konsensus: Mario Kadastik, Rene Kokk, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

1.2. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 29.09.2026 (konsensus: Mario Kadastik, Rene Kokk, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

1.3. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus: Mario Kadastik, Rene Kokk, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud võlaõigusseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (uue tarbijakrediidi direktiivi ülevõtmine) eelnõu (947 SE) esimese lugemise

Liisa-Ly Pakosta sõnas sissejuhatuseks, et tarbijakrediidi vaidlused on vaidlustest kõikides Euroopa Liidu (EL) liikmesriikides kohtus kõige suurema osakaaluga esindatud. Eestis on u 100 000 võlglast. Eelnõu on seotud EL-i uue tarbijakrediidi direktiivi ülevõtmisega. Uus tarbijakrediidi direktiiv on olnud Riigikogus arutlusel 28. septembril 2021. aastal ja jõustus 2023. aasta novembris. See on läbinud mitmeid kooskõlastusringe. Rääkides eelnõust, siis tarbijakrediidi reeglid hakkavad rakenduma ka tasuta krediidile. Tegemist on nn „osta nüüd, maksa hiljem“ lahendusega, kus ostusumma tasutakse osade kaupa. Sellisel puhul tekib nüüd

teenusepakkujale uus kohustus ehk ta peab hakkama hindama tarbija võimekust järelmaksu teha. Teenusepakkuja peab tarbijat varustama lepingu eelse teabega, mis tähendab, et tarbija peab aru saama, et ta peab ka hilisemad maksed tasuma. Seega kogu tarbijakrediidi regulatsioon rakendub ka juhul, kui intressi ei ole. Regulatsioon ei rakendu kauplajatele, kes ise on krediidi andjad. Kui kasutatakse krediidiasutuse teenust, siis regulatsioon rakendub, kui aga müüja ise annab järelmaksuvõimalust, mis ei ole pikem kui 50 päeva ja viivis hilineamise puhul ei ole kõrgem, kui seadus ette näeb, siis ei pea pood tarbijakrediidi nõudeid rakendama. Samuti on sellega edaspidi hõlmatud ka kõik liisingulepingud ehk nii kasutusrent kui ka kapitalirent. Teiseks muutuvaks teemaks on reklaam. EL ütleb, et kasutada tuleb hoiatavat teksti, nt „hoiatus, laenu võtmise eest tuleb maksta“ või muud samaväärset väljendit. Samuti on täpsustused eksitava teabe esitamise keelu osas. Küll aga on ka siinkohal erandeid. Juhul, kui tegemist on tasuta krediidiga, ei pea reklaamis märkima lepingu kestust, lepingu eseme hinda, kui krediit on ainult antud eseme ostmiseks ega ka kogusummat ja tagasimaksete arvu. Kolmas osa eelnõus puudutab seda, kuidas saab inimene, kes soovib midagi järelmaksuga osta, seda teha. Lisandub selline teema, et inimene peab saama valida, kas ta edaspidi soovib teavet paberil või muul inimese valitud andmekandjal. Küll aga peab inimene olema mõistlik, kui ta nimetab muid andmekandjaid, millega ta lepinguteavet soovib saada. Neljas teema eelnõus puudutab inimese krediidivõime hindamist. Hetkel on kehtiv regulatsioon, mis toob välja, et laenata tohib üksnes vastutustundlikult. Selles osas eelnõus olevad täpsustused on valdavalt Eesti seadustes juba olemas. Kuigi tegemist on teatavas mõttes nüansiliste muudatustega, võib senist kohtuvaidluste hulka arvestades eeldada, et need täpsustused aitavad kaasa vaidluste arvu vähenemisele. Maksehäireregistrid on teema, mis Eestis on töös ja nendega soovitakse lihtsustada müüjate jaoks tarbija maksekäitumise võime hindamist. Samuti on öeldud, et kontroll ei pea olema iga ostuga ühesugune, vaid teatud ostude puhul võib see olla lihtsam ja teiste puhul keerukam. Ühtlasi kehtib Eestis juba praegu nõue, et tarbijat tuleb teavitada automatiseeritud haldusotsuste tegemisest. See hõlmab ka olukordi, kus otsuse tegemisel kasutatakse tarbija kohta olemasolevaid digitaalseid andmeid. Nagu Riigikogu on juba varem automatiseeritud haldusotsuste puhul otsustanud, säilib inimesel õigus taotleda, et automatiseeritult tehtud otsuse vaataks üle ka inimene. Lepingu eelse teabe puhul lisandub kohustus taganemisõigusest teavitada. Ühtlasi, EL on arvanud, et inimestel on lihtsam, kui üle EL-i kehtib ühesugune tarbijakrediidi standardinfo teabeleht, mida iga müüja täpselt samal kujul poes füüsiliselt annab või digitaalselt saadab. Rääkides lepingu sõlmimisest ja lepingust taganemisest, siis tarbija vaikimist ei tohi lugeda nõusolekuks, vaid tarbija peab ütlema, et ta on tingimustega nõus. Samuti ei tohi inimesele etteruttavalt krediiti väljastada ehk seda ei tohi reklaamimeetodina kasutada. Lisaks ei tohi olla seosmüüki ehk tarbijakrediidilepingut ei tohi teha sõltuvaks mõne teise finantsteenuse osutamise lepingu sõlmimisest. Juhul, kui leping öeldakse üles või krediiti vähendatakse, aga tarbija on laenu või krediidi juba kasutusele võtnud, siis tuleb anda talle võimalus maksta osamakseid vähemalt 12 kuud. Tarbijal tekib kindlustunnet selles osas juurde, et krediidiandjal kaob ära õigus tarbijakrediidilepingut üles öelda põhjusel, et laenuandja ise ei hinnanud tarbijakrediidi võimekust õigesti. Seda välja arvatud juhul, kui tarbija ise teadlikult valeinfot esitas. Eelnõuga nähakse ette, et juhul, kui krediidiandja kaalub krediidilepingu lõpetamist või tingimuste muutmist, kuid tema käsutuses on teave võimaluse kohta jätkata lepingusuhet tarbija jaoks soodsamatel tingimustel, tuleb tal sellist võimalust tarbijale pakkuda. Rääkides eelnõu mõjudest, siis ettevõtjatel, kes krediiti pakuvad, tekivad teatud muudatused, aga need

on ühekordsed kulud, et ennast uute nõuetega vastavusse viia. Tarbijate olukord ja tarbijakaitse lähvad paremaks. Ülelaenamist peaks vähem ette tulema ja võlakoormat peaks vähem tekkima. Tarbijad peaksid olema järelmaksuteenust võttes paremate teadmistega. Kaduma peaks ka see, et antakse laenu eestkoste all olevale inimesele, kellele tegelikult ei tohiks laenu anda. Finantsinspeksioonile, Andmekaitse Inspeksioonile ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile tulevad uued ülesanded, mis muutustest tulenevad. Tähtaegselt on direktiivi üle võtnud ainult Prantsusmaa.

Mario Kadastik küsis, kas krediidiastutusel on võimalik diskrimineerida krediidiotsuse andmisel isikut teatud parameetri alusel, mis ei ole seotud isiku rahalise võimekusega. Nt keeldub Eestis üks teenusepakkuja automaatselt kõigist teenustest, kui tegemist on PEP-i ehk riikliku taustaga isikuga.

Liisa-Ly Pakosta lausus, et on nimetatud murega tuttav. Kõneleja on töötanud varasemalt volinikuna ja vastab sellest vaatest. EL-is on diskrimineerimine keelatud. Teematikat on Finantsinspeksiooniga põhjalikult kaalutud. Kõikides muudes eluvaldkondades ei ole lubatud inimesi nende sotsiaalse või majandusliku olukorra tõttu halvemini kohelda või diskrimineerida. Finantsinspeksioon on aga selgitanud, et vastutustundliku laenamise põhimõttest tulenevalt tuleb krediidiandjal laenuotsuse tegemisel just neid asjaolusid arvesse võtta, et hinnata tarbija suutlikkust krediidikohustusi täita. Nt sellest tulenevalt, et isikul on sündinud laps, ei tohi teda halvemini kohelda. Küll aga on vastutustundlik laenamine nii suur väärtus, et sellisel juhul tohib pank otsustada, et lapsest tulenevalt laenu ei anta. Inimene võib sattuda olukorda, kus lapsevanemana on võetud laenu, aga seda ei suudeta tagasi maksta, jäädakse kodust ilma ja see on inimesele majanduslikult kokkuvõttes veel kahjulikum. Kõneleja ei pea seda mõistlikuks ja sellega volinikuna ei nõustunud, kuid talle kinnitati, et EL-is on vastutustundlikust laenamisest selline arusaam.

Urve Tiidus lausus, et justiits- ja digiminister tõi välja, et ainult üks EL-i riik on direktiivi tähtaegselt üle võtnud ja uuris, mis on põhjus, et teised riigid sellega ei kiirusta.

Alexandra Kööp vastas, et tegemist on keerulise ja pika regulatsiooniga. Protsessid, mida Eesti on siseriiklikult läbi teinud, nt kuidas üksikuid norme tõlgendada jne, on jäänud ka paljudele teistele liikmesriikidele ette. Eesti on keskmisest paremas positsioonis, kuna palju teemasid, mis direktiiviga kaasnevad, on juba siseriiklikult olemas olnud. Nt tarbijakrediidi väljastajatel peab olema juba varasemast ajast tegevusluba. Eestis on olnud väga põhjalik vastutustundliku laenamise regulatsioon.

Liisa-Ly Pakosta lisas, et tegemist on kõige mahukama osaga Eesti kohtuvaidlustest ja sama on olukord ka teistes EL-i liikmesriikides. Tarbijakrediit on konkurentsituks kõige suurem vaidluste objekt olnud.

Tõnis Mölder uuris, ega Eestis ei kehtestata direktiivist tulenevaid nõudeid rangemalt ning kas leidub valdkondi, kus liikmesriigile jäetud kaalutlusruumi arvestades võiks Riigikogu täiendavalt sisse vaadata.

Alexandra Kõöp ütles, et eelnõu koostamisel lähtuti eelkõige direktiivi miinimummahu ülevõtmise põhimõttest. Tegemist on üldiselt väga piiratud kaalutlusruumiga direktiiviga, küll aga oli ka teatavaid valikukohti. Minister mainis eelnevalt nt erisust seoses ettevõtja ise krediidiandjaks olemisega ja ka see oli Eestile valikukoht. Sisuliselt oli variant antud erand kehtestamata jätta.

Liisa-Ly Pakosta lisas, et valikukohad on tõesti miinimumi kasuks.

Tõnis Mölder lausus seoses eelnõu rakendamise ajaga, et hetkel on selleks määratud 6 kuud, kuid enamike huvigruppide soov on olnud 1 aasta. Kõneleja uuris, et kui Riigikogu kaaluks rakendustähtaja pikendamist, siis kui suur oht võib olla rikkumismenetluse alustamiseks.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et eelnõu parandab olukorda ja vähendab avaliku sektori koormust eelkõige kohtusüsteemis. Teisest küljest on Eesti ajast maas positiivse krediidiregistri rakendamises, mis annaks kõige suuremat hõlpu. Kõneleja leidis, et eelkõige võiks tähelepanu pöörata sisulistele küsimustele. Arusaadavalt on ettevõtjate soov võimalikult pikk üleminekuajaks. Tuleb mõelda, kuhu panna kaalukauss tarbija ja ettevõtte vaates. Rääkides sellest, kas Komisjon algataks rikkumismenetluse olukorras, kus Eestis on seadus juba Riigikogus vastu võetud ja Riigikogu on otsustanud, et kohaldamise aeg on lühem või pikem, siis see tõenäosus on olemas, aga ei ole liiga suur. Üldiselt aga soovitakse luua selgus tarbijatele ja ettevõtjatele, mis aitab kõiki osapooli.

Tõnis Mölder uuris, millal positiivne register valmib.

Liisa-Ly Pakosta ütles, et küsimus tuleks suunata rahandusministrile.

Kristina Šmigun-Vähi palus täpsustada, kas tavatarbijatele ei tule seadusega muudatusi juurde, vaid kohustusi tuleb juurde krediidiasutustele, mis on samas ka neile kasulikud.

Liisa-Ly Pakosta sõnas, et tarbija suurem kaitse tähendab tarbija vaates ka seda, et tarbijat kaitstakse tema enda eest. Kui inimesel ei ole suure tõenäosusega võimekust laenu tagasi maksta, siis seda tuleb arvestada. Eestis on u 100 000 inimest, kelle kontod on arestitud. Nendest u 70 000 on füüsilised isikud ja u 30 000 juriidilised isikud. Selle mõju majandusele on väga suur, sest selliste inimeste motivatsioon, kelle konto on arestitud, minna legaalselt tööle, on oluliselt madalam. Tegemist on väga suure ühiskondliku probleemiga. Vastutustundliku laenamise nõude tugevamaks muutmine kaitseb ka ühte rühma, kes on veel väga oluline ja need on inimesed, kes ei ole võimelised toimuvast aru saama ning kelle nimel võetakse tarbijakrediidi laene. See on kahjuks väga levinud. See on ka üks põhjustest, miks kõneleja oleks murelik tähtaja pikendamise osas. Pingutus, mida ettevõtjad peavad tegema, on üsna vähene, võrreldes ühiskondliku mõjuga, mis sellest tuleb.

Kristina Šmigun-Vähi uuris, kui palju tuleb ametitele inimesi uute kohustuste tõttu juurde võtta.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et valitsus on otsustanud, et kuna võlakasv ei ole see, mida nii suures ulatuses Eesti rahvale pakkuda soovitakse, siis mitte ühegi seadusest tuleneva uue

kohustuse täitmiseks ühtegi uut inimest tööle ei võeta ja uued ülesanded tuleb ära täita olemasolevate ressurssidega.

Marek Reinaas lausus, et kui suur osa laene jääb välja andmata, siis tegemist on käibega, mida ei teki. Kõneleja uuris, milline on selle mõju jaekaubandusele ja majandusele üldiselt.

Liisa-Ly Pakosta ütles, et ühtpidi mõju kindlasti on. Teistpidi aga ei ole ka ettevõtjate huvi laenuvõla ja kogu muu protsessi käivitamine. Murelikud on inkassoettevõtted, kellele on otsene mõju. Samas ei peaks ühegi riigi eesmärk olema muretseda selle pärast, et inimestel tekib vähem võlgu, mida nad ei suuda tagasi maksta. Minister tõi välja ka oma isikliku arvamuse, et edaspidi tuleks vaadata, mida saaks üldises pildis muuta, et laenuvõtmine oleks õiglasem. Nt mida tuleks teha, et lapsega pere ikkagi saaks eluasemelaenu jne, ühtlasi, et ka intressil oleks mõistlik piir. Seadusega on pandud intressi piir, kuid isegi inkassoettevõtted võtavad seadusega lubatud intressimäära rohkem, juhul, kui inimene on sellega ise lepingut sõlmides nõustunud. Intressimäärad on äärmiselt kõrged ja kodaniku arvates on see ebaõiglane. Üle tuleks vaadata, kui palju tohib võlgnike osas liigkasuvõttu olla. Seadusandjatena võiks sätestada mõistlikumad piirid. Teema on Rahandusministeeriumi arutada, et kus on mõistlik piirmäär. Kohtuasjade vaade on väga kurb, kuna võlgu maksavad erihoolekandel inimesed ja inimesed, kellele ei oleks tohtinud toodet müüa. Selleks, et turg normaalselt toimiks ja inimesed ostaksid tooteid, mida neil vaja on ning seda selliselt, et nad suudavad pärast nende eest tagasi maksta, on vaja ka mitmeid muid muudatusi, mis väljuvad kõnealuse eelnõu piiridest.

Marek Reinaas küsis, kas on andmeid, mis on kohtusse jõudnud tarbijakrediidi koguvõlgnevus.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et võimalusel saadetakse informatsioon komisjonile hiljem.

Tõnis Mölder tundis huvi, kui palju on Eestis füüsilise isiku pankrotte ja kas see number on pigem tõusev või kahanev.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et need andmed edastatakse samuti komisjonile peale istungit. Kõneleja lisas, et füüsilise isiku pankrotte on tegelikult vähem kui arvud näitavad, et neid olema peaks. Sellel on tõenäoliselt mitu põhjust, millest üks on teadlikkus. Tegemist on õiguslikult keerulise konstruktsiooniga, milleni on tavalisel inimesel keeruline jõuda. Lisaks, alles hiljuti jõuti Eestis ka selleni, et inimesed näevad kõiki oma võlgasid ühest kohast. On olnud probleeme, et inimesed ei tea, milliseid tarbijakrediidilepinguid nad sõlminud on.

Otsustati:

- 2.1.** Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Tõnis Mölder (konsensus: Mario Kadastik, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).
- 2.2.** Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 29.09.2026 (konsensus: Mario Kadastik, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).
- 2.3.** Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus: Mario Kadastik, Tõnis Mölder, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).
- 2.4.** Küsida eelnõu kohta arvamust õiguskomisjonilt. Arvamuse esitamise tähtajaks on muudatusettepanekute esitamise tähtaeg (konsensus: Mario Kadastik, Tõnis Mölder, Marek

Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

3. Ülevaade Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloomeplaanidest majanduskomisjoni valdkonnas

Liisa-Ly Pakosta andis ülevaate Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloomeplaanidest majanduskomisjoni valdkonnas. Patendiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse puhul on tegemist lihtsustamisega. Probleemiks on, et Eestis on patentide arv väga väike, seega antud protsessi lihtsustatakse mitmes eelnõus, kuid see konkreetne eelnõu puudutab kitsamalt patendi osa. On analüüsitud, kus on takistused, et Eestis nii vähe patente on. Osade teemadega on juba tegeletud, kuid konkreetset patendiseaduse teemad tulevad majanduskomisjoni menetlusse. Rääkides elektroonilise side seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõust, siis droonide maha võtmiseks on lihtsustatult öeldes kaks võimalust. Esimene võimalus on droon alla tulistada ja teine võimalus on võtta midagi ette informatiivse keskkonnaga, mis drooni ümber on ehk seda kas mõjutada, lülitada signaalid välja vms. Elektroonilise side seadus lahendab küsimust, kuidas saavad Eestis vastavad ametiasutused julgeolekuolukorra parandamiseks raadiosidet maha võtta. Riigilõivuseaduse muutmine on seotud sellega, et piiramiseks vajaliku sagedusloa puhul riigilõivu tasuda ei ole vaja. Rääkides Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrusest (EL) 2024/1183, millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 seoses Euroopa digiidentiteedi raamistiku kehtestamisega, siis sellega on tekkinud mõningad probleemid seoses ka riigieelarvega. Üldiselt on mõistlik, et Euroopa Liidus (EL) peavad olema digitaalsed dokumendid vastastikku tunnustatud. EL-is peab olema üks digitaalne identifitseerimisviis, mis kehtib üle terve EL-i. Seoses selle teema reguleerimisega on olnud üsna palju õigusakte. Eelnimetatu on üks nendest õigusaktidest. Taustainfona tõi kõneleja välja, et Eestil õnnestus varasemate läbirääkimiste käigus saavutada lahendus, mille kohaselt ei muutu ettevõtete digiidentiteedi kasutuselevõtt kohustuslikuks ja seetõttu ei pea ka vastavaid investeeringuid tegema.

4. Info ja muud küsimused

Marek Reinaas teavitas eesootavatest töörühma koosolekutest.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marek Reinaas
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Maria Haas
protokollija